

LÁSZLÓFFY CSABA

A már (még) együtt töltött félévszázad

Kovács András Ferencsel*

Az elkallódott memoárból

A megkerült halott barátok ártatlanul lebegő árnyai: mindegy, hogy szerelembe alámerülő eszelősöké vagy fanatikus karrierre vágyóké; az álom vizéből föl-fölbukkanó, találgára váró kedves arcok; a megkerült kamaszkori kalandok s az égdarab a haragos zivatar villámlásaival sújtott Házsongárd felett, és egy másik temetődomb szétágazó, ázott fűvü ösvényein megkerült, bosszantó egykedvűséggel mászó, nyálasan araszoló csórécsigák; a sötétedő tordai sikátorban megkerült rongylabda, s egyáltalán: az a megkerült füledt nyári délután; Kiss néni Szamosba ölt csipás kismacskáinak kétségbeesett karmolásai és megkerült nyivákolása, amiképpen nagyapám vonalas irkájának lapjairól az antiklerikális reakciónak hadat üzenő NEP-korszakból előkerült, panteista hangulatú bibliamagyarázatok. Megkerült régi rögeszméim, lángoló fűszálak; egy elhamarkodott, fagyos hangvételű búcsú megkerült visszhangja (nem a tihanyié), vízkórságban szenvedő apám sírbatétele előtt; életem áttekinthetetlen, zilált napjainak megkerült forgatókönyve; a megújuló jégvirágok a kitört konyhaablakon, és a hallássérülés ellenére megkerült hangok (fülemben az obsitos idők sóvárgást legyőző dübörgése); mint ahogy a pozdorjává tört korondi bokály cserépdarabjai, lám, megkerültek, s miután a bűvös anyai kéz egymáshoz illesztve összeragasztotta őket, a nagyszobában futballozó fiunk megúszta a büntetést. A megkerült lyukas zoknik s verstöredékek; az elmulasztott ölelések és letiltott Szent István-napok, az átvirrasztott éjszakák megkerült csillagábrái Illyefalván, akárha a vérhasból, flekktífusból felépült és hazavánszorgó hadifoglyok útját világítanák meg azóta is, s a végre megkerült hazát.

Kényszerünnepek emlékezete

Esti séták suttogásos nyelvtana, közben a rézrozsda s az ónos eső látszólag mindent előntene, elborítana. Iszonyúra méretezett tömegek robajló szétesése a kiagyalt tömbből, s a fogyatékos agyakra jellemző gyarló kísérlet – vagy inkább megkísértés –: koholt domborművekkel való leplezése a szüntelen fogyatkozásnak. Egy szelíd vigyorú, hibbant eszű hajadon bedagadt gégével is buzgón kiáltaná világgá a kihűlt közhelyeket; lila ujjával a tribün deszkakorlátjába kapaszkodva valósággal élvezi, ahogyan a szél a kiürült tribün fakult-piros vászonbevonatát valamint az ő hason színű ruhájának rojtjait cibálja.

* A *Palócföld* ezzel az írással köszönti az 50 éves Kovács András Ferencet.

Elázott, nyúzott zászlók, semmi sem serkent lebegésre, a madarak súlyos szárnyakkal köröznek, a sebességét veszített képzelet tehetetlenül úszó hártyája megsebesítve, hiszen egy ilyen ünnepnapon minden, ami eszményi, veszélybe került.

Félreértett tiltások, uszítások? De hát, ami félre nem érthető: a hajlongva bukdácsoló öntudat. A visszahozhatatlan hit, a bemocskolt önérzet és hagyománytiszteltet, a megaszalódott évek hitele, s az örök búcsú az egyenlacukában öregesen ücsörgő ifjúságtól. (Mert nem elég a kalciumot helyesen adagolni s az ásványi sókat, a meg nem nevezhető elemek – önemésztés, kockázat, veszélytudat és szabad akarat – mind-mind elengedhetetlenek a végtelent megcélzó, nem egyszer önvesztő suhanáshoz.)

Ki dönti el, hogy mi a tartós élet tartozéka?... Járjátok be a temető ösvényeit, és kérdezzétek meg a csonka karú sírásót, akinek ilyen Isten-kísértő komisz időben is vétek félrehallani vakondtúrással vetekedő mozdulatait.

